

SOMRIURES SINCERS I FORÇATS I LA RELACIÓ AMB LA MIGRACIÓ

David Bueno
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Somriures, immigració i interculturalitat

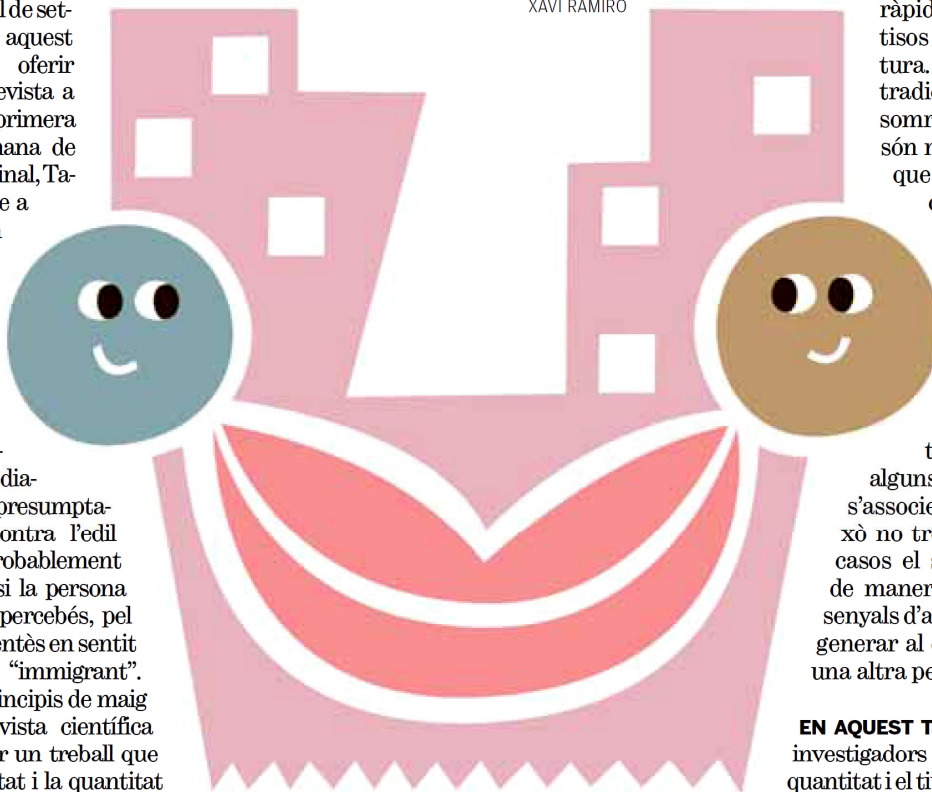
Fa un parell de setmanes, aquest diari va oferir una entrevista a Fàtima Taleb, la primera regidora musulmana de Badalona. Cap al final, Taleb diu, referint-se a l'actual alcalde en funcions: "Ningú em robarà el somriure." Just l'endemà, el compte de Facebook d'aquest alcalde havia incorporat, també segons aquest diari, comentaris presumptament racistes contra l'edil electa, els quals probablement serien diferents si la persona que els fes no la percebés, pel motiu que sigui i entès en sentit ampli, com una "immigrant". Casualment, a principis de maig la prestigiosa revista científica *PNAS* va publicar un treball que relaciona la qualitat i la quantitat dels somriures amb la immigració. Els resultats que obtenen mereixen una reflexió profunda.

SOMRIURE ÉS UNA ACTITUD molt humana, una forma directa i universal d'interacció social. És innata, com demostra el fet que és una de les primeres expressions facials que fan tots els nadons, en qualsevol indret del món. A nivell d'activitat neural, veure una persona somrient desactiva els possibles senyals de perill que aquesta mateixa persona ens podria generar si la percebéssim com una competidora, i en conseqüència disminueix l'estrès. Per això és precisament una de les primeres expressions dels nounats i una forma tan efectiva d'interacció social: amb un somriure hom aconsegueix guanyar-se, de manera preconscient, la simpatia dels altres –o, si més no, contribueix que hom no sigui percebut com una possible amenaça.

NO TOTS ELS SOMRIURES, però, són iguals. Per començar n'hi ha de sincers i de forçats, entre els quals els sarcàstics. Diversos treballs d'etologia humana indiquen que si el somriure és espontani també es mouen els músculs dels costats dels ulls, mentre que si és fruit de la cortesia o el fingiment només es mou la boca. A més, aquest comportament innat es tenyeix

Els països on hi ha hagut més fluxos migratoris la gent somriu molt més i d'una manera més espontània

XAVI RAMIRO

ràpidament amb els matisos propis de cada cultura. Això fa que hi hagi tradicions socials on els somriures entre adults són molt més freqüents que en d'altres, i també que la interpretació conscient que en fem sigui diferent. A Occident, per exemple, generalment associem els somriures a felicitat i benestar, mentre que en alguns països orientals s'associen a submissió. Això no treu que en ambdós casos el somriure desactivi de manera preconscient els senyals d'alarma que es poden generar al cervell quan veiem una altra persona.

EN AQUEST TREBALL concret, els investigadors van analitzar la quantitat i el tipus de somriures en voluntaris de 32 països d'arreu del món enfrontats a situacions quotidianes d'interacció social. Primer van establir una escala per mesurar el grau de contribució de cultures diferents a la realitat social actual de cadascun d'aquests països, la qual és un reflex dels fluxos migratoris que han tingut als darrers segles. En aquesta escala, el país analitzat amb un índex d'interculturalitat més alt és el Canadà, amb un valor de 63, i els més baixos el Japó i la Xina, amb un índex d'1. Doncs bé, després de totes les anàlisis, van veure que els països on hi ha hagut més fluxos migratoris la gent somriu molt més i d'una manera més espontània, la qual cosa, interpretada des de la funcionalitat de cervell, és una manera preconscient d'harmonitzar les diferents visions del món que implica la interculturalitat i disminuir l'estrès que poden provocar les diferències. Com va dir Fàtima Taleb, que ningú ens robi el somriure –ni la tan valuosa interculturalitat.